

Zesde zondag door het jaar A

Sir. 15,15-20

1 Kor. 2,6-10

Mt. 5, 17-37

Jezus onderricht ons op de Berg van de zaligsprekingen. Hij is de leraar, wij zijn leerlingen. Na de zaligsprekingen en na de twee metaforen van het zout der aarde en het licht der wereld, spreekt Jezus nu over onze verhouding tot de Wet, de Thora, het woord van God. En zijn woorden klinken erg radicaal. Tegenover allerlei menselijke tradities, waarvan de naleving door de religieuze overheid geëist werd, gedraagt Jezus zich eerder liberaal. We horen in de evangeliën dat zijn leerlingen hun handen niet wasten voor de maaltijd, dat zij op de sabbat aren plukten en dat zelfs Jezus op die heilige dag van rust genezingen verrichtte. Op gebied van de cultus en het rituele is Jezus bepaald liberaal, maar in tegenstelling daarmee valt het op hoe streng en compromisloos hij is waar het gaat om het woord van God zelf. Geen jota mag verwaarloosd worden. Geen woord of voorschrift mag geannuleerd worden. Hij is niet gekomen om af te schaffen maar om te vervullen. Jezus verdedigt niet de Wet, Hij is de Wet. Hij interpreteert niet het woord van God, Hij is het Woord dat de Vader uitspreekt in de tijd. En die Wet en dat Woord is de Liefde. Overal waar de liefde in het gedrang komt, is Jezus bijzonder radicaal, veel radicaler dan de Schriftgeleerden van zijn tijd.

Jezus is geen scherpstlijper maar een integer iemand. Zijn 'ja' is 'ja' en zijn 'nee' is 'nee'. En die compromisloze houding geeft de farizeeën en Schriftgeleerden, maar ook ons vandaag, een ongemakkelijk gevoel.

Ben je alleen moordenaar als je iemand dood? Nee, zegt Jezus, je bent het ook als je iemand dood 'wenst'. En zijn we dan niet allemaal moordenaars? Vroom liturgie vieren terwijl je je broeder haat, is een innerlijke tegenstrijdigheid die Jezus niet accepteert. Ga je eerst met je broeder verzoenen en kom dan terug om je gaven op te dragen. En met betrekking tot de trouw in relaties trekt Jezus ook de kaart van het compromisloze. Reeds met een begerig oog naar de partner van een ander kijken, staat voor Hem gelijk aan echtbreuk. Een losbandige, zedeloze levenswijze vindt in zijn ogen geen genade. Nochtans weten we ook hoe ruimhartig hij was voor zondaars die zich bekeren, ook al hadden ze een leven van corruptie, prostitutie of criminaliteit achter zich. Jezus' houding tegenover de zonde is hard, maar zijn houding tegenover de zondaars is opvallend mild.

Wat in dit basisonderricht van Jezus eveneens opvalt is de verplaatsing van het accent van buitenkant naar binnenkant. Niet de schone schijn telt, maar hoe het van binnen in het hart gesteld is. Geen dure eden zweren op wat dan ook, maar volkomen eerlijkheid en integriteit moeten worden nagestreefd. De uiterlijke woorden en daden moeten de afspiegeling zijn van wat er van binnen echt leeft. De eenheid tussen binnenkant en buitenkant maakt een mens één en integer. Geen bedrog, niet spreken met twee tongen, niet 'ja' zeggen maar 'nee' bedoelen en doen.

Jezus openbaart Gods liefde in deze wereld en huichelarij of hypocrisie, individueel of collectief, is in flagrante tegenstelling met die goddelijke liefde. In feite zien we hier hoe liefde en waarheid in Jezus samenvallen. Hij is de mens geworden liefde van God maar Hij is ook de Waarheid. Als waarheid en liefde één en dezelfde Persoon zijn in Jezus Christus, dan heeft dat grote gevolgen voor ons geestelijk leven. We hebben waarheid nodig in onze liefde en we hebben liefde nodig in onze waarheid. In bijbelse taal betekent iemand kennen hetzelfde als van iemand houden. Een leven van gebed en liefde vereist ook een streven naar waarheid en waarachtigheid. En dat laatste vraagt ook om kennis en onderscheiding. Bernardus schrijft in een preek op het Hooglied, dat de Bruidegom van het Woord geen

domme bruid wil. En als hij zich vervolgens afvraagt welke kennis de bruid dan wel moet verwerven, dan is het antwoord: zelfkennis. Zichzelf kennen is van zichzelf houden. Als mensen zich begrepen voelen, dan voelen ze zich ook geliefd. Wanneer mensen zichzelf begrijpen, hebben ze zichzelf lief. Door zichzelf echt te kennen en te beminnen, kun je ook pas anderen echt kennen en beminnen. En ook het kennen en beminnen van God is ten nauwste verbonden met die zelfkennis en met het aanvaarden en beminnen van zichzelf. De liefde tot God en tot de naaste is een gebod, maar de poort ernaar toe is de liefde tot zichzelf. Als wij ons lichaam nauwkeurig willen bekijken, gebruiken we een spiegel. Als we onze ziel nauwkeuriger willen bekijken hebben we het woord van God nodig dat ons innerlijk spiegelt. Jezus houdt ons in zijn Bergrede vandaag een spiegel voor waarin we heel nauwkeurig kunnen zien hoe het met ons gesteld is, hoe zwak of hoe ziek we zijn, en waar we aan moeten werken. Is ons 'ja' echt 'ja' en ons 'nee' echt 'nee', nemen we het gebod van de liefde ernstig, vergeven we onze naaste van harte en zijn we trouw in onze relaties en vriendschappen, dan is het Rijk der hemelen nabij en zijn wij de mooie kinderen van de Vader, in Jezus Christus, de schoonste van de kinderen der mensen en onze Heer.

broeder Guerric abdij van Prébenoît